

De nieuwe generatie

Het huisartsenvak verandert, stelt hoogleraar organisatiekunde Mathieu Weggeman. Dit heeft deels te maken met hoe de jonge mensen - de millennials - die nu de arbeidsmarkt betrekken in het leven staan, maar ook andere factoren spelen een rol.

Patatgeneratie, prestatiegeneratie, generatie nix, generatie Y. We kennen mensen graag groepskenmerken toe en de generatieaanduiding is een populaire manier om dit te doen. “Zelf spreek ik bij voorkeur over ‘de nieuwe generatie’, de generatie die nu aan het werk gaat”, zegt Weggeman, die als bedrijfskundige, organisatieadviseur en hoogleraar organisatiekunde (TU Eindhoven) studie heeft gedaan naar de verschillen tussen generaties. “Op dit moment zijn dat de millennials.” Hij vervolgt: “Zij betreden de arbeidsmarkt op het moment dat grote schaarste

een werkgever is laag. Ze zien hun baan als een van de stations in een serie van banen. Bij een gouden horloge als beloning voor 12,5 jaar dienst kunnen ze zich niets voorstellen.”

Geen vanzelfsprekende autoriteit

De jonge professional van nu heeft dus duidelijk andere kenmerken dan die van tien, twintig of dertig jaar geleden. Weggeman ziet drie hoofdlijnen en benoemt als eerste dat vroeger bepaalde professionals - iedereen kent het rijtje van de dokter, notaris en dominee - gezag hadden.

‘Jonge huisartsen willen ook tijd hebben voor andere dingen dan werk’

bestaat aan geschoolde arbeidskrachten. Vooral wetenschappelijk onderwijs en hbo, maar er is zeker ook schaarste aan mbo’ers. Het is dus belangrijk om deze mensen te binden en te boeien. Tegelijkertijd is het moeilijk om dit te doen, want ze hebben de sterke neiging om al snel weer een deur verder te gaan kijken. Ze houden wel van het vak waarvoor ze hebben gekozen en zijn sterk gericht op de inhoud daarvan, maar hun betrokkenheid bij

“Ze waren bekleed met autoriteit”, zegt hij. “Nu het werk van productiemedewerkers steeds meer geautomatiseerd en gerobotiseerd is, wordt 70% van de werkende mensen tot de professionals gerekend, en die nemen dat gezag niet meer voetstoots aan. Ook de komst van internet heeft voor verandering gezorgd. Een patiënt die bij de dokter komt, heeft eerst op internet gezocht wat hem mogelijk mankeert en wat daarvoor de beste behandeling is.”

Porsche en tweede huis

De tweede hoofdlijn die Weggeman ziet, is dat de nieuwe generatie veel minder materialistisch is dan de vorige generaties. “Ze hebben het niet over Porsches of tweede huizen”, zegt hij. “Ze zijn meer gericht op kwaliteit van leven en hebben geen zin om werk de dominante factor in hun leven te laten zijn. Ze willen ook van betekenis zijn. Uit onderzoek blijkt dat de ideale *work/life*-balans van de jongste generatie 3:1:1 is: drie dagen werken, een dag creatief zijn en een dag de wereld verbeteren. De professionals van vroeger werkten gerust zestig uur per week als dat nodig was, ook huisartsen. Jonge huisartsen delen liever een praktijk, zodat ze ook tijd hebben voor andere dingen.” De derde hoofdlijn volgens Weggeman is dat de nieuwe generatie minder sociaal-communicatief vaardig is. “Voor een ict’er is dat niet zo erg”, zegt hij, “voor een huisarts wel. Adolescenten texten liever met iemand dan te bellen. Emoties en gevoelswaarden stoppen ze in emoticons. Emoties uiten of assertief zijn in een gesprek vinden ze lastig.”

Minder efficiënte behandelrelatie

Vooral in dit laatste ziet Weggeman in relatie tot de gezondheidszorg een probleem. Hij legt uit: “Als een patiënt in de spreekkamer zegt: ‘Ja maar ik heb gehoord dat...’, zal een jonge arts met de patiënt in discussie gaan. De relatie wordt daardoor wel gelijkwaardiger, maar ook minder efficiënt. Een jonge arts zal geneigd zijn de input van de patiënt te beschouwen als aanbodgestuurde deskundigheidsbevordering. Hij zal wat hij van patiënten aan nieuwe

Mathieu Weggeman: 'Millennials kunnen zich niets voorstellen bij een gouden horloge als beloning voor 12,5 jaar dienst.'

inzichten hoort, zien als een goed alternatief voor *The Lancet of The New England Journal of Medicine*, onder het mom van: als ik het toch niet kan stoppen kan ik er maar beter mijn voordeel mee doen. Maar ik geloof in de kracht van de professional. De patiënt heeft niet de ervaring en kritische blik die de arts heeft."

Verdiepen

Maar ook de twee andere genoemde hoofdlijnen hebben gevolgen voor de toekomst van het huisartsenvak. "Het wegvallen van vanzelfsprekende autoriteit maakt het generalisme minder interessant", verduidelijkt Weggeman.

"Jonge mensen willen zich specialiseren, het werken in deeltijd is daarin ook een beïnvloedende factor. En voor huisartsen speelt de grotere regierol van de patiënt ook mee in die route naar specialisatie: als de kennis aan de vraagkant toeneemt, moet de professional zich verdiepen om gezag te kunnen ontleen aan zijn positie. Bij 'specialiseren' kan worden gedacht aan diabetes, ouderenzorg of zorg binnen het sociaal domein. Het vak zal dus veranderen en *education permanente* zal er een veel grotere rol in gaan spelen. Want ga maar na: de kennisontwikkeling gaat gewoon door en daarvoor maakt de 3:1:1-professional minder tijd vrij. Specialisatie zou daarom al in de opleiding aan de orde moeten

komen. Hiervoor biedt het T-profiel een goed uitgangspunt: de horizontale balk vertegenwoordigt het generalisme en de poot het specialisme. Laat iedere huisarts in opleiding zijn eigen T-profiel schetsen."

Naar de stad

Kan hiermee een antwoord worden geboden op het dreigende huisartsentekort? "Misschien deels", zegt Weggeman. "Specialisatie kan het vak aantrekkelijker maken voor jonge huisartsen. Ik denk overigens wel dat de beroepsvereniging veel meer zou kunnen doen om de aantrekkelijkheid van het vak over het voetlicht te brengen. Maar dan nog blijft het probleem bestaan dat jonge mensen de neiging hebben om het platteland de rug toe te keren en naar de stad te trekken. In tegenstelling tot onderwijzers en verpleegkundigen kunnen zij het leven daar waarschijnlijk ook nog betalen." <<

Tekst: Frank van Wijck

Visies

Op de volgende pagina's: drie huisartsen geven hún visie op de toekomst van het vak.